

Петко Тодоров

Мечти

Февруарска нощ тъмна като в рог. Дебела снежна пелена е покрила вцепенената земя – камък се пука от студ. Фортуната все злобно и позлобно извива страховитата си песен: ту спусне се като вихрушка, подигне парцали сняг от земята, смеси ги с виоците се из въздуха и ядно се задавя на оголелите дървеса, ту свирепо се изкиска и полети нагоре към сдървеното мрачно небо. Далече-далече из мъртвото поле се понесат някакви твърди, несхватаеми звуци, които сухо и унило шепнат на душата, и пак „дрън-дрън-дрън“ се подема от кълцящите коне на пощаджията. Само каруцаринът и пощальона вървят през тая снежна пустиня: омаяни, зашеметени, като да минават през някой чужд таинствен мир.

– Сръбни му, Петре, още една... – измъква роменото шише пощальона, подавайки го на каруцаря.

– А... пий, бай Пенчо, пий ти...

И Пенчо излива няколко глътки в уста, които минутно се разливат по всички краища на тялото – той се чувства съживен. Остава рома, загърне широкия кожух, дръпва коженото покривало на крака си и се сгуша.

– Страшна нощ, бай Пенчо – се наместя каруцаря, кандилкайки камшик над коне си, – ще се изморим, невидяло се...

Студът сякаш е схванал и езика, и ръцете на бай Пенча. Той все повече се свива в широкия си кожух, сън е притиснал уморените му клепки – струва му се да потъва в душата си дълбоко, дълбоко.

Конете кълцат, „дрън-дрън-дрън“ глухо чукат звънците и гласът им сякаш замръзва от студ. Тук-там под булото на нощта се зачерней нещо и тъжовно навява на душа непонятен страх.

Бай Пенчо се обърне ту въз тая, ту въз оная страна, клюмне глава, сякаш света се е стоварил на гърба му, и пак я повдигне – догде му око види сняг, мраз, пустота.

– Колко ли е сахатя, бай Пенчо?

– Трябва да има два – обръща безнадеждни очи към небето той: нито една звезда, нито един луч.

– Не ни спори... дийй! – се обръща каруцаря към конете, като заврътва камшик.

И пак отново се подема монотонното „дрън-дрън-дрън“... И този звук унася бай Пенча... Спи ли, буден ли е, той сам не знае. Носи го волна мисъл нанякъде, той не може да разбере защо като всички хора не се е прибрал в къщи, ами в тая страшна нощ го влекат пощенски кола в чужди краища... А в къщи – как е хубаво сега в къщи?... Топло, да се

обтегнеш, да не станеш... Пламнала нажежената печка, забумтяла, забухтяла, сякаш тананика някаква стара песен и ти се унисаш... Хвърли едно дърво, още едно и спи, не помисляй... Бай Пенчо задрямва в кожухът си и вижда своя дом, целия свят, и като да хлътва в него.

– Ех, хубаво беше едно време... не като сега – минава през главата му и той си спомня занаята: като всички хора работи си кожухарството; ех, просто, ама добро барим и сам глава на себе си – па и прилягаше му. Мющерии от първите хора му идеха на дюген и нямаше нужда да се подлага на такива теглила: всред зима, студ, мраз да върви с пощата. Но нали няма късмет, не му тръгна, заряза занаята, сега трябва да кара служба... А тежка е тази служба – не е за него. Да е някой по-млад – белки, а той четиридесет и пет години вече минава. Ех, колко много той е живял, колко нещо е минало през глава му и пак... Той не си е отдъхнал, не е поживял, света да види. Все денем и нощем на работа – чуждата работа има ли свършване?... А той е женен и деца у него дал господ. Ей момиче, да е живо, израсло, отърсило се, до година до друга момци под стряха му ще вземат да подсмърчат... Че той тъй да им се понагледа, да им се понарадва още не е успял и ей го – години си вървят – той е, гдето се казва, вече с едина крак в трапа... И кога да ги види? Кога да им се понарадва? Върнал се в къщи премръзнал, уморен, убит, света му докривял и – изхука ги. Нима той иска да ги гълчи? – Ами като му докривяло, та сам не знае на кого да си изкара гнева?... Тръшне се, наспи се, стане, хапне надве-натри и пак в службата се впрегне... Какво да сториш? Сякаш от света са го отрязали. И какво – от света? Децата му как са израсли – не е видял!...

Размисля се бай Пенчо – забравя се, а на душа му се набира нещо: души го, тежи му. От студ се е вкочанясал и каруцаря, и той. Инстинктивно спуща ръка, вдига рома и пак една чудна сила стопля и тяло му, па и душа.

Позабравя теглило и неволи, замисля се, замечтава сладко той.

„... Ех, ще служиш – си казва, – докато се държиш на крака, ще служиш... да отслужим и на държава, и на народа, па тогава... тогава...“ – И бай Пенчо не може да измисли своето бъдеще. Чувства само той, че ще му бъде добре – тъй добре, някак вътрешно добре, както никога не е преживял...

А не е ли заслужил той? – Ех, всеки знай, нека каже: кой като него денем и нощем е тичал за службата... Дъжд, сняг, той върви с пощата – има ли някой да го не знай, кога на всички носи писма... И не друго, а писма... Майка сина през земи и морета чува с писмо... Иде писмо, не

гледа ни ден, ни нощ, ни дъжд, ни вятър... Да стопли сърце на родни, а туй писмо го носи Пенчо.

И той почувства някакво доволство, стори му се като че ли в тая зловеща нощ целия свят мисли за него и му съчувства. Всеки съзнава тежката служба на бай Пенча, а и той сега с гордост стои на своя пост.

Още няколко време да послужи, че тогава и питане не ще – ще отиде при началника той сам и няма да се срамува, нито да се страхува; ще му каже тъй направо: „Господин началник, Вий сами знаете, аз имам цели дванайсет години непорочна служба... Нищо не съм пропуснал... Празник-делник, зиме-лете, все на службата съм се старал... И покорен съм бил – толкова пари са минали през моите ръце, на... имам ли нещо?... Ех, сега вече остарях... дойдоха старини, сторете си и Вий милостта“. И началника сам тъй ще поклати утвърдително глава, ще го разбере: „Ти имаш дванайсет години непорочна служба. Аз ще напиша в министерството...“ – И той сам ще седне и напише в министерството: „Пенчо Урумов има дванайсет години непорочна служба...“ Па и сам, какво му толкоз струва? – Седне, та хайде в София. Ще покаже свидетелството си на министра, белким той го не знай: дванайсет години непорочна служба има той... – И като казваше – „дванайсет години непорочна служба“, бай Пенчо чувстваше нещо велико, нещо победоносно да се крие в тия слова. Това бе дълбоката рана, която разяде и тяло, и душа и с която той се гордееше. – Нима министра го не знае – продължаваше той: – Толкова само ведомости съм подписал, в толкова регистри и декларации, в толкова разписки и квитанции ще прочете: пощальон Пенчо Урумов! И тъй нито една не е ли видял! А и колко министри са се при него сменили? Та той ще му каже: „Аз съм Пенчо Урумов.“ – И той си въобрази как влиза в разкошния министерски кабинет: един хубаво облечен, с очила, със засукани нагоре мустаци и голяма брада, добър министър го среща с почит и Пенчо му казва... Що му казва? – Министра го знае, па като чуе и име му, та и началника може да му напише: дванайсет години непорочна служба – той сам ще го похвали и ще му отпусне заведнъж пенсия...

Но Пенчо не е доволен от такъв край. Той се надее още на нещо, което сам чувства, без да разбира. Пенсията не го възнаграждава...

Унасят го мечти в бъдещето. Той сам не вярва на това щастие. Като че ли всичко е за друго, сякаш че ли други това ще наследи...

Конете вървят напред, хруска под крака им снега, а по небето нищо се не мярка.

Бай Пенчо е вкочанясал от студ, сякаш му са отсекли и крака, и

ръце, та той ги не чувства. А виющата фъртуна го пронизва до кости.

– Дай, бай Пенчо – се обръща каруцарина, – дай да се постопля малко... где е рома?...

Но Пенчо като да го не чува.

– Бай Пенчо... бай Пенчо бе! Спиш ли?... Да не си замръзнал, бе бай Пенчо?... – опулва очи каруцаря.

– Що има? – се обажда Пенчо.

– Где е рома?

Пенчо с мъки спуща измръзналата си ръка, дава рома на каруцаря, после допива и той, малко съживен, ободрен, остатъка и свива скутовете на кожата си.

– Хей, няма съвмание бе!...

– Ще се изморим – допълня каруцаря – и партината се вече не вижда...

И пак се понася наокол „дрън-дрън-дрън-дрън“.

.....

Не се минаха и три месеца и сбъднаха се мечтите на бай Пенча, но много скоро се сбъднаха...

Той пролежа дълго време в болницата, дето му отрязаха измръзналия крак...

Ясен летен ден, залян от светлината на юнското слънце. Всред въволицата народ се промъква, едвам повдигайки дървения си крак, бай Пенчо. Сега вече престана да звънти в уши му това монотонно „дрън-дрън-дрън“ за пощенските коне, но затуй пък отговаря му с всяко негово мръдване дървения му крак: „туп-туп-туп!...“ И в този мъртъв звук като да потъват и мечти, и сила, и живот...

Целият свят забрави бай Пенча, а като че ли и той сам себе си забрави. Сега отива той в банката, защото е края на месеца, за да получи пенсията си.

Само чиновниците на банката си спомнят за него, кога видят пенсионерската му книжка и дървения му крак.

КРАЙ

Източник: Словото

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7489>]